

CHP’NİN İZLEDİĞİ YOL; 1935 KURULTAYI

Mustafa Kemal ATATÜRK

Bu anda, bundan önceki kurultayları ve partimizi doğuran ilk Sivas Kurultayını -ki dış ve iç düşmanların süngüleri altında kurulmuştur- hatırlatmak, geçen on altı yılın bütün hadiselerini göz önüne getirmeği kolaylaştırır. “Uçurum kenarında yıkık bir ülke, türlü düşmanlarla kanlı boğuşmalar, yıllarca süren savaş, ondan sonra, içeride ve dışarıda saygı ile tanınan yeni vatan, yeni sosyete, yeni devlet ve bunları başarmak için arasız, devrimler”. İşte Türk genel devriminin bir kısa diyemi. Partimizin her kurultayı, denebilir ki, bir dönüm başında toplanmıştır. 1927 kurultayı, doğuda kopan azıyı yenerek cumhuriyetin sarsılmaz temelinde olduğunun anlaşılmasına; 1931 kurultayı güvenlik ve sükûnun kesin olarak kurulmasına rasgelir. Bu kurultayımız ise, geniş ölçüde gelişim devri içinde bulunduğumuz günlerde toplanmış oluyor. Kurultayın, yeniden alacağı ilerleme ve yükselme tedbirleriyle; vatanın yüksek yönetimini erdemli ellerinde tutan Partimizin şerefli tarihini zenginleştireceğine, şüphe yoktur. Geçen kurultaydan bugüne kadar, kültürel ve sosyal alanda başardığımız işler, Türkiye Cumhuriyetinin ulusal çehresini, keskin çizgileriyle, ortaya çıkarmıştır. Yeni harfleri, ulusal tarihi, öz dili, ar, ilimsel müzik ve teknik kurumlarıyla kadını, erkeği her hakta eşit, modern Türk sosyetesini bu son yılların eseridir.

Türk ulusu ancak varlığını derin ve sağlam kültür sınırları ile çevreledikten sonradır ki, onun yüksek kapasitesi ve erdemi, uluslar arasında tanınır. Türk ulusuna doğusal rengini veren bu devrimlerden her biri, çok geniş tarihsel devirlerin öğünebileceği büyük işlerden sayılsa yeridir. Bütün bu işler, Partimizin programını, özenle göz önünde tutarak başarılabilmektedir.

Tüzel, sağlık, sosyal, finans, ekonomi ve bayındırlık işlerimizde, hiç durmadan aldığımız yeni tedbirlerin iyi ve yerinde olduğuna kani bulunuyoruz. Akdeniz’i, Karadeniz’e demirle bağladık. Anadolu’da özel şirketler elindeki bütün yolları satın aldık; İstanbul ve İzmir’de liman ve rıhtım işleri devlet eline geçti; Diyarbakır kapısındaız. Antalya’ya, Erzurum’a kömür yurduna durmadan gidiyoruz. Devlet Demiryolları Kurumu, bugün kendi malımız olan beş yüz milyon liralık bir işi çevirmektedir.

Geçen dört yılın başlıca işlevi ekonomi alanında olmuştur. Bir çok ülkeler, acunsal buhran karşısında sarsılmış ve umutsuzluğa düşmüşken biz, bu kapsal felaket önünde cuda irkilmedik. Yurdun ekonomisini yeni bir düzene yönetmiş bulunuyoruz. Arsiulusal tecimi denkleştirerek, iç pazarı harekete getirerek kendimizi korunmağı başardık. Asıl önde tuttuğumuz iş, geniş bir endüstri programını gerçekleştirmeğe başlamak olmuştur. Bu program, tamamiyle gerçekleştiği gün, şüphesiz yurttaşın geçimi hissolanacak derecede genişleyecektir. Tarım ve endüstri hareketlerimiz birbirini kollayan tedbirlerle yapılmaktadır. Maden ürünlerimiz, son zamanlarda bir gelişim gösterdi. Umudumuz odur ki gelecek Kurultay maden işleriyle beraber deniz ekonomisinde bugün almakta olduğumuz tedbirlerin verimli sonuçlarını vermiş olarak, toplanacaktır. Görüyorsunuz ki arkadaşlar; **yepyeni bir güdümlü ekonomi düzeni** kurmakla uğraşıyoruz. Partimizin ekonomik anlayışı; bu yöndeki programımızın, yurdun ihtiyaçlarını karşılayacak ve onu az zamanda gelişmeye ve genişliğe erdirecek en iyi program olduğunu gösterecektir. Yeni öğütleriniz ve direktiflerinizle, yeniden ilerleme ve yükselme tedbirlerimizi kolaylaştıracağımıza şüphe yoktur.

Cumhuriyetin dış siyasetinde özenle güttüğü amaç arsiulusal barışı korumak ve güven içinde yaşamaktır. Komşularımızla dostluk ve iyi geçinme yolunda her gün biraz daha ilerlemekteyiz. Sovyetlerle dostluğumuz, her zamanki gibi, sağlamdır ve içtendir. Kara günlerimizden kalan bu dostluk bağı, Türk ulusu unutulmaz değerli bir hatıra bilir. İki

memleket arasında her yönden değerler, sıklaşmakta ve genişlemektedir. Sovyetler, Cumhuriyetimizin onuncu yılında, yüksek delegeleriyle şenliklerimizde hazır bulundular.

Devletlerimiz, hükümetleriyle ve uluslarıyla, her fırsatta birbirlerine nasıl inandıklarını ve ne kadar güvendiklerini bütün dünyaya göstermektedirler. Son günlerde Boğazlar meselesini ortaya koyduğumuz zaman, Sovyetlerin, bizim tezimizdeki doğruluğu ve haklılığı bildirmiş olmaları, Türk ulusunda yeniden derin dostluk duyguları uyandırmıştır. Türk - Sovyet dostluğu arsiulusal barış için şimdiye kadar yalnız hayır ve fayda getirmiştir. Bundan sonra da yalnız hayırlı ve faydalı olacaktır. Geçen dört yıl içinde bir önemli hâdis de Balkan Pakti'dir. Dört devlet; kendi güvenleri için ve Balkanların, karışma ve karıştırma konusu olmaktan çıkması için içten bir kanaatle birbirlerine bağlanmışlardır. Balkanlı bağlaşıklarımızla gittikçe artan bir beraberlik ve dayanışma siyaseti güdüyoruz. Yüklenlerimizin gereklerini, kesin bir bayrıklıkla gözetiyoruz. Asıl dikkate değen, Balkan Pakti'nin, daha bir yıl içinde, arsiulusal barış için büyük bir etke olduğunun anlaşılmasıdır. Balkan Pakti, gittikçe, Avrupa barışının başlıca temel taşlarından biri olmak yerindedir. Geçen dört yılın şerefli hâdiselerinden biri olmak üzere, İran Şehinşahının, sayın konuğumuz olduğunu kıvançla hatırlatırım. Bu şahsi tanışmadan iki memleketin kazandığı faydalar pek geniş olmuştur. İki kardeş ulusun arasını açacak hiçbir mesele kalmadığı ilân edilmiş ve birbirinin bahtiyarlığından kuvvetli olmalarından başka dilekleri bulunmadığı anlaşılmıştır. Afgan Devletinin Uluslar Sosyetesine girişini selâmlamakla bahtiyar olduk . Bu kardeş ulus ile dostluk bağlarımız mutlu bir surette ilerlemektedir.

Yakın komşularımızla ve uzak devletlerle olan ilgilerimiz, genel olarak, normal ve dostçadır. Arsiulusal ilgilerin gerektirdiği bütün değerleri ve konuşmaları kıvançla kolaylaştırıyoruz. Türkiye Cumhuriyeti arsiulusal ailenin, ancak faydalı çalışkan ve iyi geçimli bir unsuru olmak amacındadır. Uluslar sosyetesinde ciddi barış ve elbirliği isteğiyle çalışıyoruz. Uluslar sosyetesinin, arsiulusal güveni artıracak, geçmişten kalma hastalıkları iyileştirecek, insani sonuçlara varabilmesi başlıca dileklerimizdendir.

Arsiulusal durum nazik bir buhran geçirmektedir. Eski ve büyük anlaşmazlık, son çatışmalarla heyecanlı bir noktaya gelmiştir. Bugünkü yüksek insanlığın, ulusları birbirine yaklaştırma çarelerini bularak, genel güvensizliği ortadan kaldırmasını ummak isteriz. Bununla beraber bütün dünya gidişini göz önünde tutarak dikkatli, hazırlıklı, uyanık bulunmak lüzumuna kaniiz. Gene bu kanaatlardır ki, dostluklarımıza bağlı ve bütün ilgilerimizde iyicil bir siyaset ile elimizden geldiği kadar genel barışı kurmak istiyoruz.

Size biraz da partimizin son yıllardaki öz hayat ve kınavından bahsedeyim. Son kurultayın parti örgütlerine vermiş olduğu çalışma yöneti çok faydalı ve verimli olmuştur. Parti üyeleri, prensiplerimizi anlamak ve yaymakta ve bütün yurttaşların sevgilerini, güvenlerini kazanmakta, kendilerinden beklendiği gibi hareket etmişlerdir. Parti seçimlerinin canlı ve özenli bir tarzda oluşu, siyasal hayatımızda önemli bir ilerleyiştir . Partimizin, Halkevleriyle bütün yurttaşlara kucakını açması vatanda sosyal ve kültürel bir devrim yaptı.

Cumhuriyet Halk Partisinin esas düşünce ve dileği vatandaşları her türlü ayrılıktan korumak, onları, kendileri ve büyük Türk ulusu için faydalı kılmaktır. Programımızda iş bölümlerinin her birinde bulunan, yurttaşların özel ve genel asığları ve genlikleri, ayasız gözönünde tutulmuştur. Bu hakikatın bütün yurttaşlarca, yalın olarak, bilinmesi çok önemlidir. Bunu yurttaşlara anlatmak ve bu suretle onların sevgilerini ve güvenlerini kazanmak, parti üyelerinin kutsal ödevidir. Türk ulusu kendisine hizmet edenleri, süreli bir surette, değerlemiş ve onlara öngelme vermiştir. Son sayıav seçiminde Partimizin ulusun güvenini kazanması bize, çalışmamızda yeniden büyük şevk ve kuvvet vermiştir. Ulusa hizmet, ulusa hizmet yolunda bütün varlığımızla çalışmak, parti üyelerinin bozulmaz andıdır.

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri Cilt I, Sayfa 397- 400, 1989